

Riskbedömning av städtjänster

Upphandlingsmyndigheten bedömer att det är hög risk för oskäligen arbetsvillkor vid upphandling av städtjänster. Bedömningen baseras på nedan angivna riskindikatorer. En upphandlande myndighet eller enhet kan använda dessa uppgifter som underlag i sin egen behövlighetsbedömning.

Risker förändras över tid

Vi genomförde riskbedömningen i april 2026 och den baseras på aktuella förhållanden vid tillfället för bedömningen. Du kan använda den som utgångspunkt i din egen behövlighetsbedömning, men tänk på att risker förändras över tid. Som upphandlande organisation behöver du alltid göra en egen behövlighetsbedömning för att analysera vilka risker det finns inför den enskilda upphandlingen.

[Mer om behövlighetsbedömning och vad det innebär](#)

Så har vi gjort vår riskbedömning

Upphandlingsmyndigheten har med hjälp av öppna källor som rapporter, nyhetsartiklar och statistik tagit fram riskbedömningen. I riskbedömningen presenteras informationen under sju riskindikatorer:

1. Utbildningsnivå
2. Kollektivavtalstäckning och organisationsgrad
3. Reglering av yrkesgruppen
4. Underleverantörer
5. Utländsk arbetskraft
6. Konkurrenssituation
7. Arbetsmiljö

Underlaget för bedömningen har därefter skickats till Fastighetsanställdas Förbund (Fastighets), Svenska kommunalarbetareförbundet (Kommunal) och Almega Städföretagen för synpunkter varvid de har beretts möjlighet att lämna ytterligare förtydliganden.

Arbetstagare som omfattas av riskbedömningen

Yrkesgruppen omfattas av Serviceentreprenadavtalet mellan Almega Tjänsteförbunden, Fastighetsanställdas Förbund samt Seko, Serviceentreprenadavtalet mellan Kommunal och Almega Tjänsteförbunden eller

avtalet Städningsarbete i egen regi mellan Vårdföretagarna, Fastighetsanställdas Förbund och Omega Tjänsteföretagen.

Riskbedömningen omfattar arbetstagare som utför:

- städtjänster, inklusive lokalvård,
- städning av allmänna utrymmen och
- facility management-tjänster.

Följande yrkesgrupp ingår inte i riskbedömningen:

- fönsterputsare.

Riskindikatorer

Såra sju riskindikatorer är de samma för samtliga yrkesgrupper. Vissa indikatorer är därför mer eller mindre relevanta i relation till olika yrkesgrupper.

Låga krav på formell yrkesutbildning (utbildningsnivå) ⊕

I branscher med låga krav på formell utbildning är den anställda i högre grad utbytbar än i branscher med högre krav på formell utbildning, vilket medför en ökad risk för att den anställda exploateras.

Enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)¹ ingår lokalvårdare i grupp nio, det vill säga yrken med låga formella utbildnings- och kvalifikationskrav.

För att skapa en gemensam struktur och för att förenkla jämförelsen av olika kvalifikationer som inte nödvändigtvis har erhållits via formell utbildning utan via arbetslivserfarenhet, har Servicebranschens Yrkesnämnd (SRY) utvecklat kompetensstandarder. Kompetensstandarderna är inplacerade i SeQF (Sveriges referensram för kvalifikationer) och gäller som kompetenskrav inom yrket.² Dessa kompetenskrav ingår i SRY:s branschmodell för lärande och validering, vilken är den enda branschstandard för kunskap och kompetensutveckling inom städbranschen som arbetsmarknadens parter står bakom.³ Att använda en sådan standardiseringsmodell kan stärka positionen för de arbetstagare som inte har en formell utbildning. Därigenom kan också risken för exploatering minska.

Låg organisationsgrad (kollektivavtalstäckning och organisationsgrad) ⊕

I branscher med låg kollektivavtalstäckning och organisationsgrad är risken för oskäliga arbetsvillkor större eftersom de anställdas förhandlingsstyrka och möjlighet till att påverka sin situation är begränsad.

Enligt Upphandlingsguiden för städtjänster som tagits fram av Omega Serviceföretagen, Fastighets och Kommunal är närmare 75 procent av arbetstagarna inom städyrket anställda av ett företag som tecknat kollektivavtal.⁴

¹ Statistikmyndigheten (visad december 2025) Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK): [SCB hemsida om klassifikationer](#)

² Myndigheten för Yrkehögskolan (visad mars 2026): <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer>

³ Mejllkonversation med Omega Serviceföretagen (januari 2026)

⁴ Omega Serviceföretagen, m fl (2023) Upphandlingsguide – vägledning för upphandling av städtjänster: [230830-Upphandlingsguide-Webb.pdf](#), s 4

Enligt betänkandet Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26) anlitar städföretag underentreprenörer för att möta behovet av specialistkompetens.¹⁴ Enligt Almega Städ företagens branschrapport använder 50 procent av medlemsföretagen underleverantörer.¹⁵

I betänkandet Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26) framkommer att utredningar som Skatteverket har genomfört visar att det sällan förekommer fler än ett underleverantörsled inom städbranschen.¹⁶

Risk för arbetskraftsexploatering (utländsk arbetskraft)

Att använda utländsk arbetskraft är vanligt i många branscher och innebär ingen risk i sig. Däremot ställer användandet av utländsk arbetskraft ökade krav på arbetsgivaren att skydda arbetstagaren.

Enligt en rapport om arbetslivskriminalitet från Ansvar Säkerhet förekommer sällan utstationering inom städbranschen¹⁷, dock förekommer illegal arbetskraft från tredje land.¹⁸ Det rapporteras frekvent om att utländska städare utsätts för exploatering inom branschen. Bland annat rapporterar Hem och Hyra om städare i Malmö som arbetar upp till 40 dagar i sträck utan övertidsersättning.¹⁹ Liknande rapporter kommer från andra delar av Sverige. I Västsverige visar en granskning av Göteborgsposten att ett av de största städföretagen i regionen inte hade några anställda utan hyrde personal från bemanningsföretag i Ukraina, men där städarna formellt var anställda av ett bolag i Polen. Städarna tjänade cirka 70 kronor per timme och fick betala för sina resor själva.²⁰

Enligt slutbetänkandet Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare (SOU 2024:61) förekommer användning av svart arbetskraft inom branschen. Vidare framkommer i slutbetänkandet att Polismyndigheten vid sina inspektioner av städ-, bygg- och transportföretag har upptäckt arbetstagare med endast studentvisum.²¹

Prispress bidrar till att seriösa företag kan missgynnas (konkurrenssituation)

Almega Serviceföretagen, Fastighets och Kommunal har tillsammans tagit fram en guide för upphandling av städtjänster. I guiden framkommer att i 98 procent av 1

¹⁴ Statens offentliga utredningar (SOU 2023:26) Översyn av entreprenörsansvaret: [Översyn av entreprenörsansvaret, SOU 2023:26](#)

¹⁵ Almega Serviceföretagen (2024) Branschrapport 2024 – Städ & service, fakta och utveckling i branschen: <https://www.serviceforetagen.se/app/uploads/sites/4/2024/12/210x264-branschrapport-Final2.pdf>, s 51

¹⁶ Statens offentliga utredningar (SOU 2023:26) Översyn av entreprenörsansvaret: [Översyn av entreprenörsansvaret, SOU 2023:26](#), s 134

¹⁷ Ansvar Säkerhet (2024) Arbetslivskriminalitet – ett hot mot god produktivitetstillväxt: [expertrapport arbetslivskriminalitet--ett-hot-mot-god-produktivitetstillvaxt.pdf](#), s 57

¹⁸ Ansvar Säkerhet (2024) Arbetslivskriminalitet – ett hot mot god produktivitetstillväxt: [expertrapport arbetslivskriminalitet--ett-hot-mot-god-produktivitetstillvaxt.pdf](#), s 29

¹⁹ Hem och Hyra (21 november 2024): <https://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/aterkop-av-konkursat-stadbolag-kritiserar-salt-for-patetisk-summa.e6eeebba-629e-4281-89b8-b3f6d5aa8a6b>

²⁰ GP (11 juni 2024): <https://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/aterkop-av-konkursat-stadbolag-kritiserar-salt-for-patetisk-summa.e6eeebba-629e-4281-89b8-b3f6d5aa8a6b>

²¹ Statens offentliga utredningar (SOU 2024:61) Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare: [Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare, SOU 2024:61](#), Skatteverket Regleringsbrevsuppdrag: Svartarbete och social dumpning Förslag på personalliggare i ytterligare verksamheter Bilaga till dnr. 1 31 575009-15/113 2015-10-26.

200 granskade upphandlingar av städtjänster vann anbudet med lägsta pris utan kvalitetskrav.²²

Enligt Almega Serviceföretagens branschrapport för städ- och servicebranschen deltog 30,2 procent av städföretagen i offentlig upphandling under 2023. Anledningen till att man inte vill medverka i upphandlingar är ett för stort fokus på lägsta pris. Enligt rapporten anser 80,9 procent av företagen att det vinnande anbudet varit onormalt lågt.²³ Enligt Upphandlingsguiden för städtjänster leder prispressen till att seriösa aktörer kan missgynnas i upphandlingsprocessen.²⁴

En svårkontrollerad bransch (arbetsmiljö)

I den senaste lägesbilden för det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet framkommer att städbranschen är både riskutsatt och svårkontrollerad. Att arbetsställena inom branschen är odefinierade och att arbetet ofta utförs utanför kontorstid försvårar kontroller.²⁵ En viktig åtgärd kan därför vara att förlägga städningen till ordinarie arbetstid.²⁶

Det förekommer även att verksamheten tillrättaläggs innan arbetsplatsbesök då besöken ofta måste förbokas. I lägesrapporten anges att de största riskerna är kopplade till skatteundandragande samt utnyttjande av utsatta arbetstagare genom bland annat låga löner och långa arbetstider.²⁷

Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) rapporterar att en hög andel av de anställda rapporterar att de har svårt att klara av de fysiska krav som yrket ställer, vilket på sikt kan leda till utslagning på arbetsmarknaden. En hög andel av de som arbetar som städare är födda utanför Sverige vilket påverkar möjligheten till dialog och att därigenom påverka sin arbetssituation.²⁸

Löner betalas inte ut (övrigt)

Utredningen Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2026:26) kunde efter samtal med branschföreträdare konstatera att det inte är ovanligt att arbetstagare i städbranschen inte får ut sin lön eller att den betydligt understiger vad man har rätt till enligt kollektivavtalet. Det är svårt att få en tydlig bild av hur omfattande problemet är, men det tycks i större utsträckning drabba personer som redan hör till de mest utsatta, som exempelvis inte är etablerade på arbetsmarknaden eller nyanlända.²⁹

²² Almega Serviceföretagen med flera (2023) Upphandlingsguide – vägledning för upphandling av städtjänster: [230830-Upphandlingsguide-Webb.pdf](#), s 4

²³ Almega Serviceföretagen (2024) Branschrapport städ och service – Fakta och utveckling för branschen: <https://www.serviceforetagen.se/app/uploads/sites/4/2024/12/210x264-branschrapport-Final2.pdf>, s 51

²⁴ Almega Serviceföretagen med flera (2023) Upphandlingsguide – vägledning för upphandling av städtjänster: [230830-Upphandlingsguide-Webb.pdf](#), s 4

²⁵ Migrationsverket med flera (2021) Lägesbild 2021 För det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet: [Lagesrapport myndighetsgemensamma arbetet 2021](#), s 30

²⁶ Mejlkorrespondens med Ewa Edström, Fastighets, den 25 november 2025 och Almega (2025) Branschrapport 2024 Städ & service – Fakta och utveckling för branschen: <https://www.serviceforetagen.se/app/uploads/sites/4/2024/12/210x264-branschrapport-Final2.pdf>, s 58

²⁷ Migrationsverket med flera (2021) Lägesbild 2021 För det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet: [Lagesrapport myndighetsgemensamma arbetet 2021](#), s 30

²⁸ Centrum för arbets- och miljömedicin (2025) Arbetsmiljökrav i offentlig upphandling: <https://ki.se/media/271686/download>, s 14

²⁹ SOU 2026:26 Översyn av entreprenörsansvaret s 132

Ytterligare stöd

Vi hjälper dig att ställa arbetsrättsliga villkor

Indikerar din behövlighetsbedömning risk för oskäliga arbetsvillkor? Om det framkommer risk för att arbetstagarna som ska utföra kontraktet riskerar att få oskäliga arbetsvillkor, så ska arbetsrättsliga villkor anges inför upphandlingen.

Vi har tagit fram stöd som hjälper dig att ställa krav på arbetsrättsliga villkor i din upphandling.

[Om att ange arbetsrättsliga villkor](#)